

Dosarul nr. 2rac-268/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud. E. Ciubotaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, Iu. Cotruță, I. Muruianu)

DECIZIE

10 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Gospodăria Țărănească „Baleanu Stepan Fiodor”
și avocatul Vadim Soltan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică
„Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva Gospodăriei Țărănești
„Baleanu Stepan Fiodor” cu privire la rambursarea subvenției, încasarea dobânzii de
întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 07 noiembrie 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 35),
Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” (în continuare
AIPA) a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Gospodăriei Țărănești
„Baleanu Stepan Fiodor” solicitând rambursarea subvenției în mărime de 99550 de
lei, încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 67845,37 de lei, a penalității de
întârziere în sumă de 1791,90 de lei, precum și a tuturor cheltuielilor de judecată
legate de prezenta cauză civilă.

În motivarea acțiunii s-a indicat că în anul 2014 GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a
beneficiat de sprijin financiar conform Măsurii nr. 3 din Regulamentul privind modul
de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli,
aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, dosar de
subvenționare nr. 3-P/14040P1222. La 16 mai 2014, între GȚ „Baleanu Stepan
Fiodor”, în calitate de beneficiar, și AIPA, în calitate de autoritate contractantă, a fost
încheiat contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 1222, conform căruia
pârâtului i s-a acordat suma de 99550 de lei cu titlu de subvenție, iar faptul
recepționării banilor a fost confirmat prin ordinul de plată nr. 11392 din 26 mai 2014.

Reclamanta a relatat că ulterior acordării subvenției, în baza ordinului MAIA nr.
130 din 25 iunie 2015 a fost creat grupul de lucru care s-a deplasat la fața locului în
scopul verificării utilizării conform destinației a subvenției acordate, iar conform

anexei la Nota informativă din 20 august 2015 s-a constatat că beneficiarul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a încălcat grav tehnologia de înființare și întreținere a plantației de coacăză, exprimată prin utilizarea materialului săditor neînradăcinat, ceea ce nu corespunde Standardului Moldovean 209:2006, care stabilește că pentru înființarea plantației de coacăză neagră, urmează a fi utilizați butași cu sistemul radicular ramificat de 15-20 cm.

Conform Ordinului AIPA nr.12 din 03 februarie 2017 cu privire la efectuarea inspecțiilor post-achitare la 30 martie 2017 a fost efectuată inspecția-post achitare a dosarului de subvenționare nr. 3-P/14040R1222, prin care, conform Fișei de control nr. 52 din 30 martie 2017 s-a constatat că investiția nu este utilizată conform destinației, suprafața de coacăză neagră fiind defrișată. Respectiv, de către GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” au fost încălcate mai multe prevederi ale Regulamentului nr. 135 din 24 februarie 2014 și anume pct. 37 care interzice defrișarea plantației înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației. Astfel, conform anexei nr. 1 la Regulamentul cu privire la modul de evidență a grupurilor de vârstă și intrării în rod a plantațiilor perene, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 705 din 20 octombrie 1995, plantația de coacăză intră în rod în anul 3 de vegetație, catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 338 din 31 martie 2003, care prevede că durata de exploatare utilă a plantației de coacăză este de 7 ani, astfel, 1/3 din termenul de exploatare de 7 ani a plantației de coacăză, constituie 2 ani și 3 luni de la data intrării în rod a plantației.

La fel, reclamanta a indicat că pârâta, prin acțiunile sale, a încălcat atât prevederile Regulamentului nr. 135 din 24 februarie 2014, cât și un șir de prevederi contractuale, și anume pct. 2.1.1, 2.1.2, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.8 și 4.3, fapt care implică obligarea acesteia de a restitui suma subvenției acordate.

Partea reclamantă a menționat că în urma neconformităților constatate, prin notificarea nr. 261/07 din 11 septembrie 2017, recepționată de către GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” la data de 28 septembrie 2017, a declarat rezoluțiunea contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 807 din 16 mai 2017 și a solicitat restituirea integrală a subvenției acordate în mărime de 99550 de lei, a dobânzii de întârziere precum și a penalității stabilite prin contractul de acordare a sprijinului financiar în termen de 10 zile de la data recepționării acesteia, notificarea în cauză însă rămânând fără un răspuns.

Prin hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” cu privire la rambursarea subvenției, încasarea penalității și a dobânzii de întârziere, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură; s-a casat hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central și a fost adoptată o nouă hotărâre prin care s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” privind rambursarea subvenției, încasarea penalității și a dobânzii de întârziere; s-a încasat din contul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură subvenția acordată în mărime totală de 99550 de lei; s-a încasat din contul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură dobânda de întârziere în mărime de 67845,37 de lei; s-a încasat

din contul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură penalitatea în mărime de 1791,90 de lei; s-a încasat din contul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul statului suma de 5076 de lei cu titlu de taxă de stat.

La 25 aprilie 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 178), GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” și avocatul Vadim Soltan au depus cerere de recurs împotriva deciziei din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel la examinarea cauzei a interpretat eronat legea, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Totodată, s-a menționat că AIPA nu a demonstrat că GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a încălcat termenul de menținere de 1/3 din termenul de exploatare a plantațiilor, deoarece plantația a fost efectuată la 09 aprilie 2014 - termenul de 3 ani urmează a fi calculat până în 09 aprilie 2017. Astfel, din 09 aprilie 2017 GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” nu mai avea interdicție de a înstrăina sau defrișa plantația subvenționată de AIPA, pe când AIPA a înaintat acțiunea în instanța de judecată la 09.11.2017. În contextul dat, recurenta a precizat că termenul legal de menținere a investiției de 3 ani de zile nu a fost încălcat, iar faptul lipsei parțiale a plantației în anul 2017 se explică prin faptul că în urma unei secete puternice și a umezelii reduse în anii 2015-2016 plantația, în pofida tuturor măsurilor de irigare și întreținere, s-a uscat.

La fel, recurenta a susținut că AIPA nu a demonstrat că GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a încălcat condițiile de înființare a plantației de coacăză prin utilizarea materialului săditor necorespunzător. În prevederile pct. 26 alin. (3) din Hotărârea de Guvern nr. 135 din 24 februarie 2014 nu sunt prevăzute standardele exprese pretinse a fi impuse de către AIPA prin cererea de chemare în judecată, dar este prevăzută categoria materialului săditor și anume categorii biologice și fitosanitare superioare. În contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 1222 din 05 iunie 2014, la pct. 2.1.2 este prevăzut că „beneficiarul se obligă să respecte tehnologiile de cultivare și întreținere a obiectului investiției prevăzută la pct. 2.1.1 în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat în vederea asigurării siguranței mediului, siguranței alimentelor, sănătății alimentelor și plantelor”. Astfel, se observă că standardele impuse de AIPA prin cererea de chemare în judecată (SM 209:2012), nu-și găsesc materializarea în contractul tip, în special, dar nici în Hotărârea Guvernului nr. 135 din 2014, în general.

Recurenta a mai indicat că conform prevederilor pct. 29 alin. (1) al Hotărârei Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, este prevăzut, că quantumul sprijinului financiar pentru înființarea plantațiilor de arbuști fructiferi, inclusiv coacăză se acordă 50 mii lei per hectar, pe când la caz au fost alocați 99550 de lei.

De asemenea, recurenta a declarat că conform prevederilor pct. 34 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014 documentele solicitate suplimentar pentru obținerea sprijinului sunt următoarele: copia de pe certificatul de calitate a materialului săditor sau după caz, a materialului semincer, eliberat de producător”. Anume prin această prevedere legislatorul a stabilit, că pentru acordarea sprijinului financiar de către solicitant se prezintă anticipat certificatul de calitate a

materialului săditor, iar doar ca urmare a aprecierii de către AIPA a materialului săditor ca corespunzător pentru a fi acordat sprijinul financiar - se acordă beneficiarului sprijinul financiar. La caz, beneficiarului GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” i-a fost acordat, în baza actelor prezentate către AIPA - certificatul de calitate, certificat de valoare biologică, factura fiscală de la producător (anexa 7/8/9) sprijinul financiar, iar acest fapt presupune aprobarea de către AIPA a calității prezentate de către beneficiar. Deci, este confuză solicitarea AIPA atunci când afirmă că calitatea materialului săditor nu corespunde standardelor impuse de ea, ori inițial pentru acordarea sprijinului financiar AIPA a dat aviz pozitiv calității materialului săditor, iar notificarea care ar obiecta asupra calității materialului săditor până la acordarea subvenției nu există din partea AIPA. În concluzie, recurenta a remarcat că plantația a fost înființată începând cu aprilie 2014 - actul de înființare fiind semnat de AIPA prin care s-a confirmat corespunderea plantației, materialului săditor și corespunderea acestuia conform proiectul.

GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a relatat că AIPA nu a demonstrat culpa și/sau vinovăția privind defrișarea intenționată a plantației de coacăză, or, AIPA nu a întocmit un act de inspecție care să fie adus la cunoștința beneficiarului subvenției privind încălcările stabilite în angajamentele contractuale asumate, iar fișa de control nr. 52 din 30 martie 2017 nu poate echivala cu actul de control care trebuie să prevadă expres aceste mențiuni. Tot aici, recurenta a opinat că instanța de apel nu a luat în calcul că în urma inspecției și a controlului pe teren, reprezentanții serviciilor teritoriale au depistat că plantația de coacăză neagră s-a uscat în proporții de 90 % din cauza condițiilor climaterice nefavorabile din lunile iunie-august. Mai mult, de către instanța de apel nu s-au luat în calcul nici prevederile pct. 139 al Regulamentului nr. 135 din 24 februarie 2014, care stabilește că pentru fiecare beneficiar de subvenții verificat, conform procedurii stabilite la punctul 138 subpunctele 2) și 3) din prezentul Regulament, se va întocmi un act de inspecție, de modelul aprobat prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare, care va cuprinde mențiuni privind: 1) componența grupului de lucru pentru efectuarea inspecției și a controlului pe teren; 2) măsura accesată și descrierea succintă a proiectului, cu indicarea sumei solicitate; 3) obiectul inspecției și programul derulării acesteia; 4) corespunderea obiectivului și domeniului de acțiune; 5) actele și bunurile verificate conform fișei de verificare; 6) rezultatele verificărilor și concluzia grupului de inspecții. Deci, în opinia recurente, decizia contestată a fost emisă fără a se ține cont de prevederile legale, fapt ce denotă că instanța de apel a examinat cauza fără a combate poziția intimatului în raport cu alte mijloace de probațiune, ori AIPA nu a demonstrat prin probe admisibile și concludente survenirea obligației GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” de a restitui suma subvențiilor încasate ca rezultat al defrișării intenționate a plantației de coacăză.

În final, recurenta a considerat ca fiind eronată invocarea faptului că aceasta ar fi încălcat tehnologia de cultivare a plantației de coacăză, ceea ce ar fi dus la uscarea unei părți a plantației, ori însăși în actele întocmite anterior se confirmă că uscarea a 90% din plantația vizată a avut loc din cauza condițiilor climaterice. Respectiv, intenția defrișării plantației de coacăză din partea beneficiarului nu a fost demonstrată de către AIPA, drept urmare solicitarea de restituire a subvenției urmează a fi respinsă, precum și încasarea dobânzilor de întârziere și a penalităților nu poate fi admisă.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul

se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 24 ianuarie 2019 și a fost expediată în adresa participanților la proces la 26 februarie 2019 conform scrisorii de însoțire (f.d. 165), iar GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” și avocatul Vadim Soltan au declarat recurs 25 aprilie 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 178). Astfel, recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 03 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Examinând argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” și avocatul Vadim Soltan și va casa decizia instanței de apel în partea încasării dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată stabilite, în rest va menține decizia contestată fără modificări, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au

pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Așadar, din materialele cauzei rezultă că la 05 iunie 2014, între Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, în calitate de autoritate contractantă, și GȚ „Baleanu Stepan Fiodor”, în calitate de beneficiar, a fost încheiat contractul nr.1222 de acordare a sprijinului financiar, prin care autoritatea contractantă acordă sprijin financiar nerambursabil, cu titlu de compensare a cheltuielilor suportate de beneficiar la înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale de coacăză, iar beneficiarul acceptă sprijinul financiar și se obligă să respecte tehnologiile de cultivare și întreținere a acesteia, să nu înstrăineze, caseze sau să defrișeze, abandoneze activitatea în sistemul agriculturii ecologice, în perioadele de timp stabilite din momentul semnării contractului. (f.d. 18-20)

Conform ordinului de plată nr. 11392 din 11 iunie 2014, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a transferat pe contul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” mijloace financiare în sumă totală de 99550 de lei, executând astfel obligația contractuală. (f.d. 21)

Ulterior, întru stabilirea situației de fapt și modului gestionării banilor acordați, prin ordinul MAIA nr.130 din 25 iunie 2015, s-a creat grupul de lucru care, în urma deplasării la fața locului, a depistat că plantația pentru care GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a beneficiat de sprijin financiar în mărime de 99550 de lei, dosarul de subvenționare nr.3-P/14040R1222, este amplasată pe teren propriu, la adresa de activitate a întreprinderii însă, materialul săditor utilizat la plantare constituie butași lemnoși neînfrădăcinați. Astfel, a fost stabilit faptul că pârâta, încălcând grav tehnologia de înființare și întreținere a plantațiilor de coacăză, situație care nu corespunde SM 209:2006, conform căreia la sădirea butașilor de coacăză neagră, lungimea rădăcinilor la sistemul radicular ramificat al acesteia urmează să fie minim de 15-20 cm, pe când GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a folosit la înființarea plantației material săditor de coacăză neagră fără rădăcini, butașii fiind lemnificați și neînfrădăcinați, fapt ce contravine prevederilor pct. 26 subpct. 3) al Regulamentului de subvenționare pentru anul 2014, care prevede că producătorii agricoli trebuie să utilizeze la plantare material săditor de categorii biologice și fitosanitare superioare, cerințe care sunt indicate expres în Standardul Moldovean „Material săditor pomicol. Butași înfrădăcinați de coacăză și agriș. Condiții Tehnice”. (f.d. 25-26)

În baza Fișei de control cu privire la efectuarea inspecțiilor post-achitare a beneficiarilor de subvenții în anii 2014 nr. 52 din 30 martie 2017 a fost efectuată inspecția-post achitare a dosarului de subvenționare nr.3-P/14040R1222, în urma căreia s-a constatat că investiția nu este utilizată conform destinației, suprafața de coacăză neagră fiind defrișată. (f.d.22)

În urma stabilirii acestui fapt, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură la 22 septembrie 2017 a expediat în adresa GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” notificarea nr. 258/07 cu privire la declararea rezoluțiunii contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 1222 din 05 iunie 2014 și a solicitat restituirea integrală a subvenției acordate în mărime de 99550 de lei, încasarea dobânzii de întârziere și a penalității stabilite de contractul de acordare a sprijinului financiar în termen de 10 zile de la data recepționării notificării. (f.d.14-16)

La 28 septembrie 2017, GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a recepționat notificarea nr. 258/07 din 22 septembrie 2017, fapt confirmat prin copia avizului de recepție. (f.d. 17)

Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” la 09 noiembrie 2017, prin cererea de chemare în judecată înaintată împotriva GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a solicitat rambursarea subvenției în mărime de 99550 de lei, încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 67845,37 de lei, a penalității de întârziere în sumă de 1791,90 de lei, precum și a tuturor cheltuielilor de judecată.

Judecătoria Orhei, sediul Central, fiind investită cu judecarea cauzei, prin hotărârea din 25 iulie 2018, a respins cererea de chemare în judecată depusă de IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” cu privire la rambursarea subvenției, încasarea penalității și a dobânzii de întârziere, ca fiind neîntemeiată.

Curtea de Apel Chișinău, verificând actul de dispoziție contestat, prin decizia din 24 ianuarie 2019, a admis apelul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură; a casat hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central și a adoptat o nouă hotărâre prin care a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” privind rambursarea subvenției, încasarea penalității și a dobânzii de întârziere; s-a încasat din contul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură subvenția acordată în mărime totală de 99550 de lei; a încasat din contul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură dobânda de întârziere în mărime de 67845,37 de lei; a încasat din contul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură penalitatea în mărime de 1791,90 de lei; a încasat din contul GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul statului suma de 5076 de lei cu titlu de taxă de stat pentru înaintarea acțiunii în instanța de judecată.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a reținut că obiectul prezentei acțiuni rezultă din neonorarea obligațiilor contractuale de către GȚ „Baleanu Stepan Fiodor”, și anume a punctelor 2.1.1, 2.1.2, 2.1.6, 2.1.7, și 2.1.8 din contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 1222 din 05 iunie 2014, din conținutul căruia rezultă că beneficiarul de subvenții s-a obligat să asigure utilizarea la destinație a investiției pentru care se solicită acordarea sprijinului financiar; să respecte tehnologiile de instalare, utilizare și de întreținere a obiectului investiției, în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat; să respecte pe toată durata contractului condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar; să informeze autoritatea contractantă (AIPA) fără întârziere, într-un termen de cel mult 10 zile, despre orice circumstanță ce poate împiedica executarea corespunzătoare a contractului precum și să notifice autoritatea contractantă la apariția oricărei modificări survenite în realizarea adecvată a investiției supusă subvenționării. Însă, din motivul neonorării obligațiilor contractuale asumate, GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” urmează să restituie integral suma subvenției acordate în mărime de 99550 lei.

La acest aspect, Colegiul menționează că concluzia instanței de apel ce vizează restituirea de către GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a subvenției acordate în baza contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 1222 din 05 iunie 2014 în sumă de

99550 de lei este întemeiată și urmează a fi menținută, deoarece înscrisurile dosarului denotă cu certitudine că pârâtul nu și-a onorat în modul corespunzător obligațiile contractuale nr. 1222 din 05 iunie 2014, inclusiv a admis încălcarea prevederilor Regulamentului de subvenționare pentru anul 2014.

Punctul 37 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, prevede că beneficiarul de subvenții destinate înființării plantațiilor pomicole, nucifere, viticole, de arbuști fructiferi și căpșun, inclusiv pentru sistemele antiîngheț și instalațiile antigrindină nu este în drept să le înstrăineze, să le caseze sau să le defrișeze, precum și nici să abandoneze activitatea în sistemul agriculturii ecologice, înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației, de la data semnării contractului de acordare a sprijinului financiar, cu excepția cazurilor de forță majoră, în caz contrar, beneficiarul este obligat să restituie suma subvenției.

În conformitate cu prevederile pct. 134 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, producătorii agricoli, solicitanți și beneficiari de subvenții, sunt responsabili de respectarea conformă a criteriilor de eligibilitate, precum și de îndeplinirea tuturor obligațiilor ce rezultă din prevederile contractului de acordare a sprijinului financiar.

Conform pct. 135 din Regulament, supravegherea respectării de către producătorii agricoli a cerințelor specificate la punctul 134 din prezentul Regulament se asigură de Agenție prin: 1) efectuarea controlului asupra veridicității documentelor prezentate; 2) efectuarea verificărilor pe teren ale obiectelor investiției declarate în cererea de sprijin în vederea constatării realizării ei, conform condițiilor de eligibilitate; 3) monitorizarea periodică asupra respectării angajamentelor contractuale între beneficiarii de subvenții și Agenție; 4) neadmiterea obținerii nejustificate a subvențiilor de către producătorii agricoli; 5) depistarea, înlăturarea și, după caz, mediatizarea cazurilor de fraudare admise de către solicitanții/beneficiarii de subvenții în vederea obținerii de sprijin financiar.

Conform pct. 131 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.135 din 24 februarie 2014, nerespectarea condițiilor contractuale din partea beneficiarului atrage după sine responsabilitatea acestuia de rambursare integrală a sumei subvenției, inclusiv a penalităților și dobânzilor de întârziere, includerea în Lista de interdicție a producătorilor agricoli, precum și/sau alte sancțiuni prevăzute de actele legislative și normative în vigoare, cu excepția cazurilor de neexecutare a prevederilor contractului pe motivul intervenției unei forțe majore.

Punctul 4.4 din contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 1222 din 05 iunie 2014, notează că în cazul în care pe parcursul de valabilitate a contractului se constată că investiția pentru sprijinul financiar nerambursabil a fost înstrăinată (prin orice tip de act juridic care produce efectul înstrăinării, în cazurile constatărilor stabilite în cadrul inspecțiilor/controlărilor a prezentării documentelor neveridice/false în vederea accesării sprijinului financiar, în cazul casării, defrișării intenționate a plantațiilor multianuale în perioadele de timp stabilite precum și în cazul în care beneficiarul intră în procedura insolvenței, declarate în modul prevăzut de lege) beneficiarul este obligat să restituie subvenția recepționată.

Iar, punctul 7.2 și 7.3 din contract statuează că partea pentru care devine imposibilă executarea obligațiilor prevăzute de prezentul contract, se obligă să înștiințeze în formă scrisă partea opusă în termen de 10 zile, despre apariția circumstanțelor care împiedică executarea obligațiilor precum și dispariția acestora. Dovezile corespunzătoare despre prezența acestor circumstanțe și durata lor vor fi în conformitate prin actele eliberate de către organele competente.

În speță, Colegiul conchide că pârâtul nu a prezentat niciun act eliberat de către organele competente care să dovedească prezența forței majore la plantația subvenționată, precum și nici nu a înștiințat autoritatea contractantă despre imposibilitatea executării obligațiilor.

Cu referire la argumentul recurentului-pârât precum că în actul de inspecție și control în teren post-achitare din 25 august 2015 a fost confirmat faptul că uscarea a 90% din plantația vizată a avut loc din cauza condițiilor climaterice nefavorabile din luna iunie-august și a temperaturilor foarte înalte necâtând la faptul că plantația a fost irigată, Colegiul reține următoarele aspecte.

Din materialele cauzei se deduce că într-adevăr de către autoritatea contractantă a fost instituită o Comisie – Grup de lucru de ieșire la fața locului și de verificare a angajamentului asumat de către beneficiarul subvenției în baza contractului de acordare a sprijinului financiar, care prin actul de inspecție și control în teren post-achitare din 25 august 2015 a stabilit că plantația de coacăză neagră înființată în luna aprilie 2014 de către GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” s-a uscat în proporții de 90%, însă Comisia a recomandat de a repara golurile din plantație până la finele lunii aprilie 2016, cu inspecția ulterioară după replantare, în scopul respectării prevederilor Regulamentului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2014. (f.d 144)

Drept urmare, Colegiul notează că beneficiarul subvenției, prin actul de inspecție indicat supra, a fost informat despre elucidarea încălcărilor depistate și preconizarea unui nou control privind verificarea respectării obligațiilor asumate în baza contractului încheiat cu Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, însă nerespectarea de către GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” a recomandărilor indicate nu poate fi pusă pe seama autorității contractante, deoarece însăși beneficiarul subvenției urma să întreprindă măsuri privind elucidarea acestor consecințe.

Mai mult, beneficiarul subvenției nu a înștiințat Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură despre anumite circumstanțe care ar fi putut împiedica executarea recomandărilor indicate în actul de inspecție din 25 august 2015, precum și nu a întreprins măsuri necesare privind apariția modificărilor survenite în realizarea investițiilor (plantația de coacăză), prin ce a încălcat prevederile contractuale stabilite în contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 1222 din 05 iunie 2014.

Așadar, Colegiul constată că instanța de apel corect a stabilit că pretențiile IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” cu privire la încasarea sumei de 995500 de lei sunt întemeiate și urmează a fi admise, însă eronat a dispus încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 67845,37 de lei și a penalității în mărime de 1791,90 de lei, conform calculului prezentat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

Conform prevederilor art.572 alin. (2) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 602 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Din conținutul contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 1222 din 05 iunie 2014 (pct. 4.5) rezultă că în cazul comiterii încălcărilor specificate la pct.4.4. din același contract, beneficiarului i se va calcula dobânzi de întârziere, în conformitate cu prevederile art. 585 și 619 din Codul civil, precum și penalități în mărime de 0,01 % din valoarea sprijinului financiar acordat, pentru fiecare zi, calculată din data comiterii încălcării, conform prevederilor prezentului contract.

Conform art. 585 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Conform art. 619 alin. (2) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Conform art.624 alin.(1) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Conform calculului anexat la materialele dosarului, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a solicitat încasarea din contul pârâtei a dobânzii de întârziere în mărime de 67845,37 de lei pentru perioada din 06 iunie 2014 –25 octombrie 2017 și a penalității în mărime de 1791,90 de lei pentru perioada de 29 aprilie 2017 –25 octombrie 2017 (f.d. 32-34).

Instanța de recurs conchide asupra temeiniciei parțiale a cerințele de încasare a dobânzii de întârziere și a penalității, or, de fapt acestea urmează a fi încasate pentru perioada 09 octombrie 2017, data când a fost pus pârâțul în întârziere prin notificarea nr. 258/07 din 22 septembrie 2017, recepționată de către GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” la 28 septembrie 2017, până la 25 octombrie 2017 și nu din data încheierii contractului, cum a indicat reclamanta, ori, dobânda de întârziere se calculează pentru perioada în care debitorul obligației s-a aflat în întârziere, iar aceasta urmează a fi calculată din ziua somării de către creditor, conform art. 617, 618 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019.

Respectiv, suma dobânzii de întârziere constituie 763,67 de lei, iar cuantumul penalității este în mărime de 169,23 de lei.

De asemenea, Colegiul indică că odată ce a micșorat suma dispusă spre încasare cu titlu de dobândă de întârziere și a penalității va micșora și suma cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat de la 5076 de lei până la 3014,48 de lei.

În circumstanțele relatate, Colegiul relevă că aspectele principale ale cauzei au fost constatate de către instanța de apel, nefiind necesară verificarea suplimentară de dovezi, însă normele de drept material în privința încasării dobânzii de întârziere și a penalității au fost aplicate eronat, fapt ce impune admiterea recursului declarat de GȚ „Baleanu Stepan Fiodor” și avocatul Vadim Soltan și modificarea sumei dobânzii de

întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat stabilite prin decizia instanței de apel, în rest se va menține decizia contestată.

La fel, este de menționat că criticile recurentului indicate la situația de fapt, nu pot fi reținute, deoarece se combat cu cele menționate *supra* și se axează pe circumstanțele care au fost constatate și elucidate, cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

De altfel spus, circumstanțele cauzei atestă realizarea efectivă a drepturilor atât de către partea reclamantă, cât și partea pârâtă, în condițiile în care instanța inferioară a creat condiții echitabile ambelor părți, asigurând, garantând și respectând principiile contradictorialității, egalității armelor în proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Gospodăria Țărănească „Baleanu Stepan Fiodor” și avocatul Vadim Soltan,

Se casează decizia din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău în partea încasării dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată, și se emite în această parte o hotărâre nouă, prin care:

- se încasează din contul Gospodăriei Țărănești „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul Instituției Publice „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” suma de 763,67 (șapte sute șaiszeci și trei de lei, 67 bani) de lei cu titlu de dobândă de întârziere;
- se încasează din contul Gospodăriei Țărănești „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul Instituției Publice „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” suma de 169,23 (una sută șaiszeci și nouă de lei, 23 bani) de lei cu titlu de penalitate;
- se încasează din contul Gospodăriei Țărănești „Baleanu Stepan Fiodor” în beneficiul Instituției Publice „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” suma de 3014,48 (trei mii paisprezece de lei, 48 bani) de lei cu titlu de cheltuieli de judecată sub formă de taxă de stat.

În rest, decizia din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva Gospodăriei Țărănești „Baleanu Stepan Fiodor” cu privire la rambursarea subvenției, încasarea dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Victor Burduh